MALATYA İLİ HEKİMHAN İLÇESİ
MEZİRME KÖYÜ

BAŞAĞALAR AİLESİ HAKKINDA ARAŞTIRMA VE İNCELEMEYE DAYALI BİR ÇALIŞMA

DOSYA MUHTEVİYATI

* BAŞAĞALAR AİLESİNİN SECERESİ
* EL YAZMASI İLE 12 SAYFALIK AÇIKLAMALI BİLGİLER

(Mezirme köyünde yerleşik Diğer Ailelerede, elde edilebilen ve mevcut bilgilere göre yeniden verilmiştir).

TEMMUZ 1984

ALİ YALÇIN
Kurmay Albay

MEZİRME Köyünde Yerleşik Aileler

1. Başaçalar Ailesi (Oktay, Koç, Öztürk, Yalçın ve Tılmaz soyadını taşıyan aileler).
2. Kamber Apalar Ailesi (Kutlu, Yıldırım soyadını taşıyan aileler)
3. Osmanlar ailesi (Arı soyadını taşıyan aileler. Bu aileye "Türkler" olarak nitelenenlerde olmuştur)
4. Killilar ailesi (Güner soyadını taşıyan aileler). Aşkar boyu.
5. Ceneferler ailesi (Bu aile için tam bir tanımlama yapılamamıştır. Ancak; çelik, Ercan, Erol, Özerol, Fırat, Kese, Şahin, Başaran soyadını taşıyan ailelerden oluşmakta olup kuvvetle muhtemeldir).
6. Kılıç Ali'ler ailesi (Kocaman soyadını taşıyan aileler). Türklerin mirçolu boyundan oldukları bilinmektedir.

AÇIKLAMA:

Mezirme Köyü çok eski bir yerleşim yeridir. Anadolu da yaşamış olan bütün kavimlerde hep bulunmuştur. Hititler, Urartular ve diğer kavimlerde bu topraklarda yaşamışlardır. Bugün bu kavimlerin akabetini bilemiyoruz. Bir çok tarihçi, bu durumda olanlara "ölü milletler" tanımını yapıyorlar. Ancak bu demek değildir ki geçmiş öldüler. Hayır, bunların nesilleri yaşıyor, peki kim bunlar; onu da bilmiyoruz.

Temmuz 1984

Açıklamanın devamı....

Bu gün T.C. Toprakları üzerinde yaşayan ve vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes, Türk milletinin bireyi şerefli fertidir.

ATATÜRK'ün önderliğinde, ölüm kalım savaşı verilerek kazanılan bu topraklarda kurulan T.C. Devleti, medeni dünyanın şerefli bir üyesi olarak yaşamımızı devam ettirmesi, her soy ve her kökenden gelen bizlerin birinci görevidir.

Mezirme köyü'nde yaşayan ailelerin muhtemel özgeçmişlerini, tarihi seyir içerisinde şöyle sıralamanın çok yanlış olmayacağını ifade etmek mümkün olabilmektedir.

1071 tarihinde Selçuklu Hükümdarı Alp ARSLAN ile Bizans imparatoru Romen Diojen arasında, Malazgirt savaşı olmuş ve Alp Arslan'ın zaferi ile sonuçlanmıştır. Selçuklular, bu zaferi takiben Anadolu içlerine kadar ilerlemiş ve hükümran sürmeye başlamıştır. Hükümdar Alp Arslan, bu topraklarını Türkmen Beylerine taksim etmiştir.

Amasya, Çorum, Sivas, Malatya bölgesi Danişmendlilere verilmiştir. Anadolunun yurt edinilmesi sürecinde, kesin zaman ifade etmek mümkün olmamakla beraber Mezirme köyüne ilk defa cenevizlerin yerleşmiş olabileceği en yüksek ihtimaldir.

Temmuz 1984

Oğuz boylarının Anadoluya ve Mezopotamya'ya akınları daha da hızlanmış ve 1299'da Osmanlı İmparatorluğunun Söğüt'de kurulması ile Türkmen boylarının kalıcı yerleşmeleri daha düzenli bir hale getirilmiştir.

Sırası ile; Aşkar boyundan gelen Kıllılar ailesi, Başağalar ailesi, Kamber Ağalar ailesi, Osmanlar ailesi, Kılıç Atlılar ailesi Mezirme köyüne yerleştirilmişlerdir.

Başağalar ailesinin; 1828-1830 Osmanlı-Rus harbinden sonra, Osmanlıya yardım etmiş olmaları nedeniyle, Rus baskısı ile Güneybatı Türkmenistan'dan göçe zorlanmış olduğu bilinmektedir. Söyleki; Başağa'nın dördüncü kuşaktan torunu olan Ali Ağa'nın evinin üzerine 1953 yılında iki oda ve bir mutfaktan oluşan kat yapıldı. Ben (kuşmay albay Ali Yalçın), okul öğrenciydim. Evin yapımına; eşek üzerinde taş taşıyarak, kerpiç fırınına yardımcı olarak, çamurdan harç yaparak ve yardımcı olmuştum. Bu süreçte beni mutlu eden iki şey vardı. Birincisi, uzak olmasına rağmen sarı duvar taşını taşımak, çünkü çok hafif bir taştır, kaldırılıp indirilmesi çok rahattı. İkincisi ise; eski evin merteklerini

Temmuz 1986

tamirctmek ve kısmen yenilemek için üzeri aulmıştı. Ustamız ise Haçeğ Hüseyin (Tabii ki bizlerin büyükbaşı ve amcamız) 'dı. Tüm ana kitabı (Hezen) meydana çıktığında, ustamız kitap konusunda kâğıt bulduğunu söyledi. Çevresinde gelenler oldu. Eski yazı ile yazılmış ve sararmış, yer yer okunamayan el kadar bir kâğıttı.

Köşemizin hocası ve bizleri okula ve okumaya alıştıran eğitmen Efendi hocamız, çok yakında dualarla geldi ve kağıttan okuyabildiklerini yüksek sesle okudu.

Söyleniyordu; Süleyman Ağa oğlu Ali Ağa. Büyük Beşi Ağa, Küçük Beşi Ağa, Hasan Ağa, Beşağanın Hasan Ağa, Abidin Ağa, İpsiz Ağa, Süleyman Ağa, Hamza Ağanın Hasanları Urumeli Keskinden geldik, kalanlar oldu, altmış başlık, Harpit bunaya dize verdi. Us. Us. - - - -

Maalesef ustamız Hüseyin Amca, "Bunda neymiş" diyerek, avuç içinde kağıdı uğaladı. Ben çoğaldım, çok üzüldüm. Böylesine tarihi önemi olan kağıt parçasını kaybettik.

Temmuz 1984

Böylesi bir kayıt benim için zorlayıcı oldu. Ailenin geçmişini 1953'den 1984'e kadar, kendime göre araştırarak, danışarak aldığım ve ulaştığım bilgileri not ederek SECERE'yi tamamladım.

Benim çocukluğumda, aileye verilen yerlerin osmanlı kaynakları vardı. Şimdi bunlara tapu deniyor. Maalesef bunlar muhafaza edilemedi ve kayıp oldular.

Bu zaman içerisinde elde ettiğim not ve bilgi kayıtlarım; 1956, 1963, ~~1967~~, 1969, 1973, 1977 yıllarında sorgulayarak ve birebir görüşerek elde ettiğim, not kayıt bilgilerinden anlaşılmaktadır.

Çoğu yıpranmış notlarımın içerisinde birebir görüştüğüm büyüklerimizin isim kayıtları şöyle geçmektedir. Bunların bir çoğu rahmetli olmuşlardır. Hemen hemen alınan bilgilerin çoğunda rahmetli Yusuf Ağa'nın (uzun yıllar muhtarlık yaptığı bilinmektedir) adı geçmektedir. Diğer isimler, görüşme sayısına göre olmaksızın sunlardır;

Abbas Ağa, Babaannem Zeynep, Hüseyin Oktay, Ebubekir Oktay, Hüseyin Ağa, Mahmut Öztürk, Eğitmen Efendi, Paşa Dayı, Hacı Ali Dede, Ali Efendi, Ali Güner, Hacı Güner, Astar Hasan, Öğretmen Ali Öztürk (En son 1982'de İzmir'de görüşülmüş, notlarım üzerinde

Temmuz 1984

muntakalara varılmıştır), öğretmen Avni Oktay, Aşık Yusuf, Bektaş Amca, Yusuf Dede, Eyüp Emmi, Hacı Apa, Hüseyin Yıldırım, Küllüoğ Mustafa (Rahmetli Mustafa amca bana, benim adımı taşıdığım Ali Dedemizin, Sarıkamış harekatında donarak şehit olduğunu anlatmıştı), Yusuf Erkan, İmam Dede, öğretmen Hüseyin Yılmaz, Mehmet Öztürk, Mehmet Yalçın, Haydar Öztürk, Alioğ Dede (İstiklal Savaşına katılıp Yunan ve Büyük Taarruz'da İzmir'e kadar gittiğini de naklediyordu).

Başağaçlar'da altıncı kuşağa kadar, aile içerisinde evlilikler olduğunu görmekteyiz. Hasan Apa ve Hamza Apa'nın soyları'nın olmaması nedeniyle soylarının devam etmediğini, defalarca teyit ettim.

Başağaçlar'ın altıncı kuşağından itibaren diğer ailelere kız verildiğini ve alındığını görmekteyiz. Söyleki; Işsir Ağalardan Mehmet Apa'nın kızları Elif Ana, Kamber Ağalara gelin olmuştur. Elif Ana; öğretmen Haydar Öztürk'ün halası olup, öğretmen İsmail Yıldırım'ın Anneci, öğretmen Abbas Yıldırım'ın Babaannesidir.

Temmuz 1984

Rahmet Apa'nın diğer kız çocuğu bacı da, cenaferlerden kübür Mustafa ile evlenmiştir. Çocuklarda, öğretmen Haydar Öztürk'ün halasıdır. Bizlerin kuşağından Kasım Fırat'ın babaannesidir.

Abidin Apalardan, Mustafa Apanın kız, Şamop gibi, Kamber Apalardan Eyüp Emmi ile evli olup, Sözüm kuşaktan Ali Kutlunun babaannesidir.

Kamber Apalardan; Ayşe Emminin kız kardeşi Assiye gibi, İpsiz Apalardan Cafer Apanın oğlu Ali Efendi ile evlidir. Assiye gibi öğretmen Hüseyin Öztürk'ün (karadede) annesidir.

Diğer kız kardeşi Fatma gibi, yine İpsiz Apalardan, Başapanın oğlu Mahmut Öztürk ile evlidir. Öğretmen Hüseyin Öztürk'ün (yeşil dede) annesidir.

Abidin apalardan, İsmail Apanın kız - ? - Zöhre gibi Kılıçlar ailesinden Rahmet Apa ile evlidir. Öğretmen İsmail koçun halası, öğretmen İpsiz Pınar'ın annesidir.

Abi Apalardan, Abidin Apanın kız Zöhre gibi, cenaferlerden Hüseyin Ercan'ın babası Hasan ile evlidir. Top dedenin halasıdır.

Temmuz 1984

Kılıçlar ailesinden Mehmet Ağa'nın kız kardeşi Fatma bibi, Ali Ağalardan Mustafa Dede ile evlidir. Öğretmen İpsiz Güner'in halası olup, İsmail (İsmet) Yalçın'ın annesidir.

Kılıç Ailelerden Fatma bibi, Ali Ağalardan Mahmut Dede ile evlidir. Öğretmen Mehmet Yalçın'ın annesidir.

İpsiz Ağalardan, Cafer Ağa oğlu Mahmut (Başoğ Mahmut) Cengizlerden evlidir.

Yerleşen kuşaklarda, köydeki aileler arasında kız alıp verme daha çoğalmıştır. Bir kaç örnek; öğretmen Abbas Güldrum'un annesi Esme bibi, İpsiz Ağaların kızıdır. Albay Abidin Yalçın'ın annesi Tamam Bacı, Cengizlerin kızıdır. Bizim nesilden sonraki kuşaklarda çok sayıda evlilikler olmuştur.

Ben (Kurmay Albay Ali Yalçın), Başağalar ailesinin sekizinci kuşağıyım. 1984 yılı itibariyle; Başağalar dokuzuncu kuşaktadır. Bu ailenin nüfus sayısı tahminen 2000'lerdedir.

Bu arada yeni bir not defteri sayfalar arasında çıktı. Evlilikler ile ilgili notlar tutmuşum. Yazılanlar şöyle;

Temmuz 1984

Abidin Ağalardan, Bektaş kızı Leyli'dir (Ben kur. Asb. Ali Salçın'ın teyzesidir), Kılıç Ali-Kocaman ile evlidir. İnsaf, Fındık, Ali çocuklarından üçüncüdür.

Burada bir not düşmek isterim. Esasen bu bir yöneticidir. Rahmetli Kanuni Mustafa Dedeyi (Kör Mustafa) tanıdım. Kendisiyle görüşmelerim oldu. Birinci Dünya Harbinde Filistin cephesinde, topçu çavuşu olarak savaştığını ve İngilizlere esir düştüklerini ve yıllar sonra esaret-te bırakıldıklarını bana anlatmıştı.

Kılıçlar ailesinden Rahmet Ağa ablası Ehan Abidin Ağaların gelinidir. Kayda mecburdur. Kader Dayı Süleymanın annesidir.

Abdi Ağalardan, Hacı Ali Ağanın kızı Ayşe, Kamber Ağalardan Halil emmi (Halil Kutlu) ile evlidir. Hasan Kutlumun annesi ve Paşa Dayının (Hoca) kardeşidir.

Abidin Ağalardan, Abbas Ağa'nın kızı Zehra Hanım, Kılıçlardan Hacı Emmi (Hacı Güner) ile evlidir. Banka müdürü Abidin Güner'in annesidir.

Notlarımı burada tamamlamış gibi görünüyorum. Aklımdan çıkmaz mümkünse not bilgilerini de ilgili yerlere ulaştırmaya çalışacağım belirterek sonlandırmak istiyorum.

Temmuz 1984

Zorlukları nedeniyle, Kızılırmak köyündeki Büyük aileler, bütün bir aile durumuna gelmiştir. Kanbaşa oluşmuştur.

Nüfus arttıkça ve okuma oranı çoğaldıkça, doğal olarak aileler dışarıya göç vermişlerdir. Şu andaki durumuna göre, Başapalar; Ankara, İstanbul ve İzmir olmak üzere ülkenin her tarafına dağılmıştır. Diğer ailelerde aynı akibete uğramıştır.

Başapalar için bir değerlendirme yapacaksam, o da şudur; Geçmişteki hatalar ve ihmaller, ailenin gücünün zayıflamasına, aile arasındaki bağların adeta kopmasına neden olmuştur. Bütünlük yok olmuştur.

Şimdi; sekizinci kuşak olan bizler ve özellikle de dokuzuncu kuşak ile gelecek kuşaklarım, öncelikli çabaları ve çözümleri BAŞAĞALAR ailesinin bütünlüğünü temin etmeleri olmalıdır.

1830 yıllarının sonlarında, Keskinden muhtemelen Mezopotanya (Urfa, Kerkük) taraflarına göçe başlayan, Büyük Başapa ailesi (Oğlu Küçük Başapa, torunları Hasan Apa, Abidin Apa, Yaşar Apa, Süleyman Apa, Hamza Apa) altmış (60) kadar nüfusla yukarı Fırat havzasına geldiğinde

Temmuz 1986

Harput valiliğince, Kızılırmak bölgesine iskan edilmiştir. Bu aile Türkmen bir ailedir.

1830'lu yıllarda ve öncesi dönemlerde, Güneybatı Türkmenistan ve Horasan bölgesinden göçeden Türkmen boyları, kafileler halinde; Anadolu'ya, Güneydoğu'ya, Kerkük ve Musul bölgelerine ulaşmışlardır.

Yine muhtemeldir ki, Büyük Basapanın, Anadolu içlerinden Periye göç nedeni, menşeini aldığı Türkmen boylarından, Mezopotamya'ya göç edenlerle buluşmak amacını taşıyordu.

Evliliklerde kapsayan, kadın ve erkek isimlerinin de yer aldığı, büyük aile şeceresini çıkarılabilmesi, benim çok çok zorlu eder. Hiç değilse, mevcut belgelere dayanarak cebelinen, doğrulanan teyit edilmiş diğer belge ve bilgilerinde dikkate alarak, bizim kuşaktan itibaren, benim hazırlamış olduğum şecereye, Ana Şecere olarak adlandırsak, Ana şecereye bağlı kalarak, aile şeceresi çıkarılıp, kuşaktan kuşağa aktarılabilmelidir.

Temmuz 1984

Ben hep şunu düşünmüşümdür, 1934'de Soyadı kanunu çıktığında, Başağalar ailesi olarak (Soyadları; Aktay, Koç, Öztürk, Yalçın, Yılmaz), soyad olarak BAŞAĞAOĞLU alınsaydı muhteşem olmazmıydı. Bu aynı zamanda ailebütünlüğümüzde sağlamış olmazmıydı.

Bu soyadın alınması isteği olmasına rağmen, mümkün olmadığına dair ve ancak teyide muhtaç, sende bilgi mevcuttur.

Kızılcıma köyünde var olan ve zamanla da akrabalık bağları olusan diğer ailelerinde Seçer çalışmaları varsa, muhafaza edek pekiştirmeleri, yoksa bir çalışma içerisine girmeleri, şimdiki çok mühim eder.

BAŞAĞALAR ailesinden olan, yada kendisini bu aileden gören herkesi selamlıyor, sağlık, mutluk ve başarılar diliyor, BAŞAĞALAR'ın manevi huzurunda saygıyla eğiliyorum.

Rahmete kavuşmuş olanları, Rahmetle anıyorum. Ruhlarına Cennet olsun.

Temmuz 1984

Ali YALÇIN
Kurmay Albay
İZMİR

(Son sayfadır)